

ԳՐԻԳՈՐ ԲՐՈՒՏՅԱՆ

Համավարակի պատճառով Մատենադարանը ցավալի կորուստ կրեց. ապրիլի 11-ին կյանքից հեռացավ Գրիգոր Բրուսյանը:

Ծնվել է Երևանում 1955 թ. հունիսի 28-ին, Մարաշից և Ադանայից գաղթածների ընտանիքում, որոնք Հայաստան էին ներգաղթել Եգիպտոսից: 1972 թ. գերազանցությամբ ավարտել է Երևանի Մուրացանի անվան դպրոցը և Արմեն Տիգրանյանի անվան մանկական երաժշտական դպրոցի թավջութակի դասարանը: Տասներորդ դասարանում ուսմանը զուգընթաց նաև աշխատել է որպես փականագործ Երևանի երկաթ-բետոնե կառուցվածքների գործարաններից մեկում: Դպրոցական տարիներից ի վեր հետաքրքրվել է ֆիզիկայով և հայագիտությամբ:

1978 թ. ավարտել է Երևանի Պետական Համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետը՝ ֆիզիկոսի մասնագիտությամբ և աստղաֆիզիկոսի մասնագիտացմամբ: Ուսումնառության վերջին տարիներին նաև աշխատել է Համալսարանի աստղաֆիզիկայի ամբիոնում որպես լաբորանտ, իսկ ավարտելուց հետո աշխատանքի է անցել Բյուրականի աստղադիտարանում, որտեղ եղել է աստղերի և միգամածությունների ֆիզիկայի բաժնի ավագ լաբորանտ, ապա՝ կրտսեր գիտաշխատող և գիտաշխատող: Զբաղվել է բնիկվող աստղերի (նաև՝ Վոլֆ-Ռայե դասի աստղերի) ուսումնասիրությամբ, գործուն մասնակցություն է ունեցել աստղադիտարանում ընթացող դիտողական ծրագրերին:

1982 թվականից սկսել է ուսումնասիրել հայկական օրացույցը: 1992-2002 թթ. Բյուրականի աստղադիտարանում եղել է հայկական օրացույցների հետազոտությանը նվիրված գիտական թեմայի ղեկավար: 1999-ից աշխատել է նաև Վիկտոր Համբարձումյանի տուն-թանգարանում, իսկ 2000 թվականից՝ այդ թանգարանի տնօրենն էր:

2004-ին պաշտպանել է թեկնածուական թեզ և ստացել ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

2005 թվականից դասավանդում էր տոմարագիտություն առարկան մի քանի ԲՈՒՀերում (Գևորգյան ճեմարան, Մխիթարյան ճեմարան, ԵՊՀ):

2009-ից աշխատել է Մաշտոցյան Մատենադարանի բժշկության և բնագիտության բաժնում իբրև կրտսեր, իսկ 2015-ից՝ իբրև ավագ գիտաշխատող: Գրիգոր Բրուտյանի հյապգիտական հետաքրքրությունների ձևավորման գործում մեծ է եղել նրա մորաքրոջ՝ Մատենադարանի երախտավորներից՝ բանասիրական գիտությունների թեկնածու Արմինե Քյոշկերյանի (1932-2018) դերը, որի հետ առանձնակի հոգեհարազատություն ուներ:

Գրիգոր Բրուտյանը հեղինակել է հայկական օրացույցի և առհասարակ միջնադարյան օրացույցների խնդիրներին նվիրված հինգ տպագիր և մեկ անտիպ մենագրություն և բազմաթիվ հոդվածներ, կարևոր բացահայտումներ ու ճշգրտումներ է արել այս ոլորտում:

Ուսանողները և գործընկերները մեծ սիրով կհիշեն Գրիգոր Բրուտյանի համեստությունը և բարյացակամությունը, մասնագիտական հարցերում օգնության գալու նրա մշտական պատրաստակամությունը, բարդագույն խնդիրները մաթեմատիկական պարզությամբ բացատրելու զարմանալի ունակությունը, առհասարակ պայծառ և բարի մարդու կերպարը:

Յիշատակ արդարոց օրհնութեամբ եղիցի:

Գրիգոր Բրուտյանի տպագրված հիմնական տոմարագիտական աշխատություններն են.

Մենագրություններ

1. *Օրացույց Հայոց, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, 1997, 560 էջ:*
2. *Անանիա Շիրակացու հառնախորանը (խմբագիր՝ Արտաշես Մաթևոսեան), Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, 1998, 112 էջ:*
3. *Յովհաննէս Սարկաւագի ժամանակագրական համակարգը (խմբագիր՝ Էլմա Պարսամյան), Երևան, «Մագաղաթ» հրատ., 1999, 147 էջ:*
4. *Հայկական տոմարագիտութիւն, Երևան, «Մխիթարեան հրատարակչութիւն», 2016, 580 էջ:*
5. *Հայկական օրացույցը իր սկզբնաւորումից մինչև մեր օրերը, Երևան, «Նաստն» հրատ., 2018, 182 էջ:*

Հոդվածներ

1. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց մեծ թուական», *էջմիածին*, 1983, Ը, էջ 41-44:
2. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց օրացոյցը մինչև մեծ թուականը», *էջմիածին*, 1984, Ե, էջ 54-58:
3. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց բուն թուական», *էջմիածին*, 1985, Ա, էջ 51-57, Բ, էջ 72-80:
4. «Օրացոյց Հայոց», *Մշակոյթ*, 1989, 1, էջ 60-64, էջ 124-128:
5. “Упоминание двух комет VI и VII веков в армянском летописании”, *Բյուրականի աստղադիտարանի հաղորդումներ*, LX, 1989, էջ 138-144:
6. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Գրիգոր Մագիստրոսի տոմարական հանելուկն ու Արտաշիսյան վեպի հատուածը», *էջմիածին*, 1992, Գ-Ե, էջ 95-118:
7. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց Փոփոխական (Սարկաւագաղիբ տոմար)», *էջմիածին*, 1994, Գ-Ե, էջ 100-116:
8. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց օրացոյցի բարեկարգումն ու կաթողիկոսների գահացուցակը», *էջմիածին*, 1994, Ը, էջ 30-48:
9. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց օրացոյցն ու երկնային լուսատուները», *էջմիածին*, 1995, Ա, էջ 47-60:
10. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հին Հայոց գլխաւոր տօնը», *էջմիածին*, 1995, Ժ-ԺԲ, էջ 130-153:
11. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. նախահայկեան օրացոյցի կառուցվածքը», *էջմիածին*, 1996, ԺԲ, էջ 135-164:
12. « «Պարզատոմարի» տպագրութեան թուականի մասին», *էջմիածին*, 1997, Ա, էջ 90-95:
13. «Հայոց տոմարի որոշ հարցերի մասին. Հայոց բուն օրացոյցի սկիզբն ու պատմական փաստերը», *էջմիածին*, 1997, Բ-Գ, էջ 144-155:
14. «Անանիա Շիրակացու՝ Հայոց վերադիրների աղյուսակը», *էջմիածին*, 1997, Ը-Թ, էջ 94-103:
15. «Անանիա Շիրակացու ՇԼԲ բոլորակը ըստ հայերէն հնագոյն թղթեայ ձեռագրի», *էջմիածին*, 1998, Ա, էջ 125-143:
16. «Քրիստոսի ծննդեան թուականը ըստ հայ մատենագրական աւանդոյթի», *էջմիածին*, 1998, Ե, էջ 73-88:

17. «Հայոց հնագոյն օրացոյցի պատկերացումները ըստ Ագաթանգեղոսի «Հայոց պատմութեան»», *Էջմիածին*, 1998, Զ, էջ 45-53:
18. «Յովհաննէս Սարկաազի ժամանակագրական համակարգը», *Հանդէս Ամսօրեայ*, Ա-ԺԲ, 1998, սիւն 1-78:
19. «Ճաշոց», «Մաշտոց», «Տօնացոյց», «Օրացոյց» հետևյալ գրքում՝ Տ. Խանատրեան, Շ. Վարդանեան, Մ. Կիրակոսեան, Ա. Ոսկանեան, Խ. Պալեան, Մ. Սանթրոշեան, Գ. Բրուտեան, Ն. Խանջեան, Հ. Պետրոսեան, *Մանկական Քրիստոնէական Հանրագիտարան*, Երևան, Արեգ, 1998:
20. «Հայկական օրացոյցը իր սկզբնատրումից մինչև մեր օրերը, Թուրքիոն», 1/1, 1999, էջ 14-27 և 1/2, 2000, էջ 5-21:
21. «Հայոց դարձի թուականի մասին», *Հանդէս Ամսօրեայ*, Ա-ԺԲ, 2001, սիւն 181-228:
22. «Հայկական հնագոյն օրացուցային պատկերացումները և Վասիլ Դիգենիս Ակրիտասի մասին բիզանդական դիցավէպը», *Բազմավէպ*, 2004, էջ 5-16:
23. «Յովհաննէս Սարկաազի Խանոնախորանում առկայ օրացուցային որոշ մակաշափերի մասին», *Էջմիածին*, 2007, Ա, էջ 53-60, Բ, էջ 65-76:
24. «Հայկական հնագոյն օրացուցային պատկերացումները ըստ ն. Ք. 28-27-րդ դարի Բրեդանի զարդապատկերի վերլուծութեան», *Բազմավէպ*, 2007, էջ 149-163:
25. «Անաստաս Ակոռեցի», *Հայ եկեղեցու Հանրագիտարան*, պրակ Ա՝ *Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսներ*, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հրատ., 2008, էջ 17-19:
26. «Որոշ օրացուցային իրողութիւններ հայկական հրաշապատում հեփիաթներում», *Էջմիածին*, 2008, Բ, էջ 49-70:
27. «Վիկտոր Համբարձումեան», *Էջմիածին*, 2008, Ժ, էջ 99-105:
28. «Որոշ ժամանակային առնչութիւններ Աստուածաշնչում» (հեղինակակից՝ Արմէն սրկ. Խաչատրեան), *Բազմավէպ*, 2008, էջ 83-100:
29. «Երկնային վիշապի մասին պատկերացումները հին Հայոց տիեզերաբանական համակարգում», *Էջմիածին*, 2009, Գ, էջ 20-36:
30. «Որոշ օրացուցային իրողութիւններ հայկական հրաշապատում հեփիաթներում», *Էջմիածին*, 2010, Զ, էջ 22-24:

31. «Անանիայի տոմարի մի նորայայտ բաղադրիչի մասին», *Բազմավեպ*, 2011/1-2, pp.181-215
32. «Տարածության և ժամանակի մասին պատկերացումները ըստ հայկական հրաշապատում հեֆեսթների», *Բազմավեպ*, 2011/3-4, էջ 459-484:
33. «Անանիա Շիրակացու տոմարի կառուցվածքը», *Բազմավեպ*, 2013/3-4, էջ 11-27:
34. «Տոմարական գրականությունը Ամստերդամի տպագրություններում», *Բազմավեպ*, 2013/1-2, էջ 121-138:
35. «Հին Հռոմէական օրացոյցի որոշ առանձնայատկութիւնների բացատրութիւն հայկական օրացոյցների միջոցով», *էջմիածին*, 2019, է, էջ 64-84:
36. «Հայկական «վիշապ» ֆարակոթողների աստղագիտական թուագրման փորձ», *էջմիածին*, 2020, Գ, էջ 44-65:
37. «Հայոց «Սասնայ ծռեր» դիցավեպի մի դրուագի ժամանակի որոշման փորձ աստղագիտական իրողութիւնների միջոցով», *էջմիածին*, 2020, է, էջ 39-53:
38. “Anania Širakuni’s K‘nnikon and its Destiny”, *Orientalia Christiana Periodica*, № 1, Roma, 2020, pp. 123-135.